

מתחיל בגנות ומסיים בשבח ודורש מארמי אובד אבי עד שיגמור כל הפרשה כולה

(משנה פסחים י: ד)

דברים פרק כו

- (ה) וְעִנִּיתָ וְאָמַרְתָּ לִפְנֵי יְדֹנָד אֱלֹהֶיךָ
"אַרְמֵי אֲבֹד אָבִי וַיִּכַּד מִצְרַיִם וַיִּגְרַם שָׁם בְּמַתִּי מֵעַט וַיְהִי שֵׁם לְגוֹי גְדוֹל עֲצוּם וְרָב :
(ו) וַיִּרְעוּ אֶתְנֵנוּ הַמִּצְרַיִם וַיַּעֲנוּנוּ וַיִּתְּנוּ עָלֵינוּ עֲבֹדָה קָשָׁה :
(ז) וַנִּצְעַק אֶל יְדֹנָד אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ וַיִּשְׁמַע יְדֹנָד אֶת קוֹלֵנוּ וַיִּרְא אֶת עֲנִינֵנוּ וְאֶת עֲמַלְנוּ וְאֶת לַחֲצֵנוּ :
(ח) וַיּוֹצֵאֵנוּ יְדֹנָד מִמִּצְרַיִם בְּיַד חֲזָקָה וּבְזֶרַע נְטוּיָה וּבְמַכָּא גְדוֹל וּבְאֹתוֹת וּבְמִפְתָּיִם :
(ט) וַיִּבְאֵנוּ אֶל הַמְּקוֹם הַזֶּה וַיִּתֵּן לָנוּ אֶת הָאָרֶץ הַזֹּאת אַרְץ זָבֵת חֶלֶב וְדָבָשׁ :
(י) וְעַתָּה הִנֵּה הַבְּאֵתִי אֶת רַאשִׁית פְּרֵי הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נָתַתָּה לִי יְדֹנָד"

צא ולמד מה בקש לבן הארמי לעשות ליעקב אבינו, שפרעה הרשע לא גזר אלא על הזכרים ולבן בקש לעקור את הכל, שנאמר (דברים כ"ו) **ארמי אובד אבי**.

וירד מצרימה ויגר שם, מלמד שלא ירד להשתקע אלא לגור שם שנאמר (בראשית מ"ז) ויאמרו אל פרעה לגור בארץ באנו כי אין מרעה לצאן אשר לעבדיך כי כבד הרעב בארץ כנען ועתה ישבו נא עבדיך **במתי מעט**, כמו שנאמר (דברים י') בשבעים נפש ירדו אבותיך מצרימה ועתה שמך ה' אלהיך ככוכבי השמים לרוב.

ויהי שם לגוי, מלמד שהיו ישראל מצויינין שם, **גדול ועצום**, כמו שנאמר (שמות א') ובני ישראל פרו וישרצו וירבו ויעצמו במאד מאד ותמלא הארץ אותם. **ורב**, כמו שנאמר (יחזקאל ט"ז) רבבה כצמח השדה נתתיך ותרבי ותגדלי ותבאי בעדי עדיים שדים נכונו ושערך צמח ואת ערום ועריה.

וירעו אותנו המצרים, כמו שנאמר (שמות א') הבה נתחכמה לו פן ירבה והיה כי תקראנה מלחמה ונוסף גם הוא על שונאינו ונלחם בנו ועלה מן הארץ. **ויענונו**, כמו שנאמר וישימו עליו שרי מסים למען ענותו בסבלותם ויבן ערי מסכנות לפרעה את פיתום ואת רעמסס. **יתנו עלינו עבודה קשה**, כמו שנאמר ויעבידו מצרים את בני ישראל בפרך.

ונצעק אל ה' אלהי אבותינו, כמו שנאמר (שמות ב') ויהי בימים הרבים ההם וימת מלך מצרים ויאנחו בני ישראל מן העבודה ויזעקו ותעל שועתם אל האלהים מן העבודה. **וישמע ה' את קולנו**, כמו שנאמר וישמע אלהים את נאקתם ויזכור אלהים את בריתו את אברהם את יצחק ואת יעקב. **וירא את עניינו**, זו פרישות דרך ארץ, כמו שנאמר וירא אלהים את בני ישראל וידע אלהים. **ואת עמלינו**, אלו הבנים, כמו שנאמר כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו וכל הבת תחיון, **ואת לחצינו**, זה הדוחק כמו שנאמר (שמות ג') וגם ראיתי את הלחץ אשר מצרים לוחצים אותם.

ויוציאנו ה' ממצרים, לא על ידי מלאך לא על ידי שרף ולא על ידי שליח אלא הקדוש ברוך הוא בכבודו, שנאמר (שמות י"ב) ועברתי בארץ מצרים בלילה הזה והכיתי כל בכור בארץ מצרים מאדם ועד בהמה ובכל אלהי מצרים אעשה שפטים אני ה'. **ביד חזקה**, זה הדבר, כמו שנאמר (שמות ט') הנה יד ה' היתה במקנך אשר בשדה בסוסים בחמורים בגמלים בבקר ובצאן דבר כבד מאד. **ובזרוע נטויה**, זו החרב כמו שנאמר (דברי הימים א' כ"א) וחרבו שלופה בידו נטויה על ירושלים. **ובמורא גדול**, זו גלוי שכינה, כמו שנאמר (דברים ד') או הנסה אלהים לבא לקחת לו גוי מקרב גוי במסות באותות ובמופתים ובמלחמה וביד חזקה ובזרוע נטויה ובמוראים גדולים ככל אשר עשה לכם ה' אלהיכם במצרים לעיניך. **ובאותות**, זה המטה, כמו שנאמר (שמות ד) ואת המטה הזה תקח בידך אשר תעשה בו את האותות. **ובמופתים**, זה הדם, כמו שנאמר (יואל ג') ונתתי מופתים בשמים ובארץ, דם ואש ותמרות עשן. דבר אחר, ביד חזקה שמים, ובזרוע נטויה שמים, ובמורא גדול שמים, ובאותות שמים, ובמופתים שמים.